

Pepp och problem i samtida informations-aktivism

Martin Persson recenserar *Informed Agitation: Library and Information Skills in Social Justice Movements and Beyond* (Melissa Morrone (red.), Library Juice Press, 2014).

Det finns flera goda anledningar att söka sig till biblioteksarbete, men för många av oss har den politiska dimensionen spelat en avgörande roll – vi tror helt enkelt på biblioteket som en position utifrån vilken vi kan bedriva progressiv förändring mot ett mer rättvist, klokt och vackert samhälle. Biblioteket är en plats där vi känner oss viktiga, delaktiga och aktiva i det ständiga arbetet med göra världen till ett bättre ställe.

Bibliotekens politiska dimension är förvisso komplex och allt annat än odelat progressiv eller radikal. Historiskt sett har biblioteken haft både en emanciperande och konsoliderande eller disciplinerande funktion. En yta för såväl maktens och normens världsbild som en plats för folkbildning och bemyndigande av personer och rörelser som (på goda grunder) motsätter sig och utmanar denna världsbild. Att bibliotekens politiska karaktär är komplicerad är något som Melissa Morrone, redaktör för den amerikanska antologin *Informed Agitation*, slår fast i sitt förord: ”The library is so mainstream, yet also so ... socialist.”

Denna bok samlar en mängd olika berättelser om biblioteks- och informationsaktivism i en främst nordamerikansk kontext (USA och Kanada). Här rapporteras vänsterpolitiska, feministiska, queera och antirasistiska biblioteks- och arkivprojekt – utförda antingen inom aktivistgemenskaper som Occupy Wall Street eller inom (åtminstone delvis) de traditionella biblioteks- och arkivinstitutionerna.

Boken tar läsaren med på en vindlande färd. Bevarande av politiskt vardagstryck, referensarbete på gatan under demonstrationer och protester, insamling och arkivering av muntliga dokument från kvinnor i behov av ekonomiskt bistånd, bibliotekssolidaritet med Palestina, en bokcirkel om hållbar utveckling – *Informed Agitation* tar bibliotekarien ut på gatan och aktivisten in på bibblan.

Det finns i boken en genomgående kritik av de traditionella kulturarvsinstitutionerna, att de förbiser behoven hos utsatta grupper till förmån för majoritetskulturen. Ett exempel är att det på många amerikanska folkbibliotek är vitt i samlingarna så långt ögat kan nå. ”For adults of color, books displayed and housed on library shelves also exclude their existence by content and by author”, som Tanya D. Gethers skriver i en text som introducerar en bra modell för ”culturally responsible library services”.

Förutom den berättigade kritiken av de traditionella institutionerna och viljan att omforma dessa i en mer rättvis riktning – både resurs- och kunskapsmässigt – framhåller flera av skribenterna vikten av att de sociala rörelserna själva måste ta ansvar för sin information, inte bara för dess förmedling utan också för dess bevarande. Det här, tycker jag, är en mycket intressant punkt, som inte är helt enkel. För även om boken visar på vänsterrörelsens styrka i att själva ta sig an det fysiskt och intellektuellt tunga biblioteks- och arkivarbetet – som exempelvis kapitlet om Occupy Wall Street framhåller – visar den även på den bräcklighet som ideellt drivna bibliotek och arkiv uppvisar. Till exempel illustrerar Jessica Morans text om anarkistiska bibliotek och arkiv enligt mig hur den autonoma vänsterns misstro mot auktoriteter kan bli ett informationsproblem:

I think my biggest worry is that of the sustainability of the collections and the projects – how will they continue in the future? Will these collections of rare and important anarchist materials last from generation to generation?

Visserligen är dessa frågor ständigt aktuella även för de traditionella biblioteken och arkiven, men spänningen mellan det ideella och det institutionella hade gärna fått problematiseras ytterligare och oftare i antologin. Förutom rörelsernas infor-

Aven publicerad i
globalarkivet.se

mationsstrategiska val är det också kopplat till den professionella identiteten. I Moyra Langs och Gayle Sacutas text om de engagerade biblioteksvolontärerna på ett kanadensiskt fängelse för kvinnor hade jag velat läsa mer om mötet mellan de ideella krafterna och den av besparingar bakbundna fängelsebibliotekarien – i deras kapitel är hen blott en bifigur som bara nämns i förbifarten.

Informed Agitation är en inspirerande bok, både i kraft av sitt teoretiska och sitt praktiska innehåll. Personligen gillar jag bäst de bidrag som inte fastnar i den lite trista rapportformen, utan som är mer personligt skrivna. Ett exempel är

Béatrice Colastin Skokans ”From Haiti to Miami: Security, Serendipity, and Social Justice”, där hon på ett fantastiskt fint sätt väver ihop sin egen väg mot ett liv som bibliotekarie med kampen för haitiska invandrares rättigheter i Florida. Vid sidan av det stora allvaret i texterna (det är allvar!) finns det också skribenter med glimten i ögat. Occupy Wall Street-bibliotekarierna Jaime Taylor och Zachary Loeb meddelar, med förmodad självdistans, att cardigans är varmt välkomna på nästa demonstration. Och vi ses väl där antar jag!